

پاسخ به اقدامات ایدایی ایران نسبت به تاسیسات آمریکایی در عراق

به قلم مایکل نایتز (/fa/experts/maykl-naytz-0/)

۲۱ مه ۲۰۱۹

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/responding-iranian-harassment-us-facilities-iraq

العربية (/ar/policy-analysis/alrd-ly-almdayqat-alayranyt-llmshat-alamrykyt-fy-alraq/)

درباره نویسنده

مایکل نایتز (/fa/experts/maykl-naytz-0/)

مایکل نایتز یکی از همکاران ارشد انستیتو واشنگتن و متخصص امور نظامی و امنیتی عراق، ایران، یمن و کشورهای عربی خلیج است.

دکتر نایتز بارها عراق، یمن و کشورهای خلیج فارس سفر کرده و به طور منظم در خصوص سیاست‌گذاری‌های دولت ایالات متحده، کمیته‌های کنگره و افسران نظامی آمریکا در امور امنیتی منطقه.

تحلیل کوتاه

بنا به گزارش‌ها تهران به گروه‌های نیابتی شبه‌نظامی خود گفته است که برای بالا گرفتن تنش‌ها آماده باشند. در نتیجه واشنگتن باید خودش را برای حفظ حضوری کامل در عراق آماده کند حتی در شرایطی که بالقوه زیر آتش بیشتر باشد.

روز ۱۹ می افرادی از شبه‌نظامیان شیعه عراق راکتی از شرق بغداد به سوی منطقه بین‌المللی که مرکز دیپلماتیک و دولتی پایتخت است شلیک کردند. راکت با فاصله زیادی از سفارت آمریکا و تاسیسات نظامی آمریکایی-عراقی به زمین اصابت کرد ولی زمان حمله پیامی صریح و روشن می‌فرستاد: اینکه نیروهای نیابتی و شبه‌نظامی ایران بی‌اعتنا به درخواست‌های دولت عراق مبنی بر خویشتنداری از آزادی عملیاتی کاملی برای فرستادن هشدار به ایالات متحده برخوردارند. این حادثه تلفاتی نداشت و نباید به آن اهمیتی بیشتر از اندازه داد ولی این نکته را گوشزد می‌کند که باید تهدید شبه‌نظامیان را جدی گرفت و همچنان پیام‌های بازدارنده قوی فرستاد و برای عملیات تحت این شرایط بدون تخلیه بیشتر پرسنل آمریکایی آماده بود.

حملات اخیر گروه‌های نیابتی ایران

پنتاگون حساب کرده است که سلاح‌هایی که ایران تامین کرده است حداقل ۶۰۸ فرد آمریکایی را در عراق بین سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۱۱ کشته است و این سلاح‌ها شامل سیستم‌های شاخصی از تولیدات ایران است مثل راکت‌ها رخنه‌گرهای انفجاری (EFPها) مواد انفجاری ابداعی با خرج مسلح به راکت (IRAMها) آرپی‌جی و تفنگ‌های تک‌تیراندازی با کالیبر بالا. این حملات بعد از سال ۲۰۱۱ فروکش کردند ولی اقدامات ایدایی تحت حمایت ایران با بالا گرفتن تنش‌ها بین تهران و دولت ترامپ از نو آغاز شد:

- حملات مرگبار با رخنه‌گرهای انفجاری به سربازان آمریکایی. روز ۱ اکتبر ۲۰۱۷ یک سرباز آمریکایی با رخنه‌گری انفجاری کشته و سرباز دیگری هم مجروح شد. نتیجه تحقیق آمریکایی‌ها نشان داد که حمله را یک گروه شبه‌نظامی تحت حمایت ایران پس از آن انجام داده بود که یکی از ماموریت‌های توصیه‌و-کمک آمریکایی به منطقه قرارگاه اسپایکر هم گسترش داده شد. این‌جا مکانی است که رهبران شبه‌نظامیان می‌خواستند از حضور نیروهای آمریکایی به دور بمانند.

- **اقدامات ایذایی نسبت به کنسولگری بصره** کنسولگری آمریکا در هاب انرژی بصره روز ۲۹ سپتامبر ۲۰۱۸ پس از دو دور پرتاب راکت به این مجتمع (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/washington-should-reverse-its-retreat-in-basra>) تعطیل شد. ظاهراً این حملات عمداً طوری انجام شده که موجب ویرانی یا تلفات نشود. پیش از این شبه‌نظامیان تحت حمایت ایران افراد محلی عراقی را که در رسانه‌های اجتماعی به خاطر رفت‌وآمد به کنسولگری شناسایی شده بودند تهدید کرده بودند. این ظن هم وجود داشت که حمله‌کنندگان قصد داشته‌اند به خودروهای کنسولگری در حین رفت‌وآمد در بصره حمله کنند.
- **پرتاب راکت به تاسیسات دیپلماتیک بغداد** در سپتامبر ۲۰۱۸ مجتمع سفارت آمریکا هدف دو دور آتش ظاهراً هشداردهنده قرار گرفت. درست مانند بصره این راکت‌ها به نظر می‌رسد که عمداً به هدف نخورده‌اند.
- **پرتاب راکت بعد از سفر رئیس‌جمهور** روز ۲۷ دسامبر ۲۰۱۸ دو راکت ۱۰۷ میلی‌متری مجتمع سفارت آمریکا را یک روز پس از دیدار رئیس‌جمهور ترامپ از پایگاه هوایی الاسد در استان انبار هدف قرار داد که هیچ صدمه‌ای وارد نکرد.
- **حمله راکتی ناموفق به پایگاه الاسد** روز ۲ فوریه ۲۰۱۹ نیروهای عراقی بر اساس اطلاعاتی که آمریکا در اختیارشان گذاشته بود اقدام حمله‌کنندگانی را خنثی کردند که قصد داشتند ۳ راکت ۱۲۲ میلی‌متری به تاسیسات آمریکایی در استان انبار شلیک کنند.
- **پرتاب راکت به پایگاه هوایی قیّاره غربی** روز ۱۲ فوریه سه راکت ۱۰۷ میلی‌متری به سوی تاسیسات نینوا شلیک شد. اعضای یک گروه شبه‌نظامی تحت حمایت ایران بدون ذکر نام گروه دستگیر شدند.
- **پرتاب راکت به تاجی** روز ۱ می ۲۰۱۷ راکت ۱۰۷ میلی‌متری به مجتمع آموزش نظامی تاجی که پرسنل آمریکایی در آن آموزش‌هایی در سطح مراکز لشکر ارایه می‌کردند شلیک شد. دو نفر از اعضای گروه عصائب اهل الحق – که گروه نیابتی ایران است – دستگیر شدند.
- **پرتاب راکت به منطقه بین‌المللی** در حمله روز ۱۹ می یک راکت از میانه بزرگراه نزدیک به دانشگاه فناوری بغداد شلیک شد. این راکت در یک زمین باز رژه در حدود یک کیلومتری شمال سفارت آمریکا فرود آمد که قویاً حاکی از این بود که عمداً به هدف نخورده است. این حمله بلافاصله پس از جلسه‌ای اتفاق افتاد که رئیس‌جمهور برهم صالح در آن از رهبران ارشد عراق خواسته بود تعهد کنند که از تحت نفوذ خارجی بیرون بیایند و از دعوت دولت برای تشکیل ائتلافی از مشاوران حمایت کنند.

افزایش تهدیدها افزایش آسیب‌پذیری

حملات تازه زمانی اتفاق افتاده که توانایی‌های شبه‌نظامیان تحت حمایت ایران در عراق رو به رشد است و حضور آمریکا بیش از همیشه آسیب‌پذیر است. از زمان تخلیه نیروهای آمریکایی در سال ۲۰۱۱ شبه‌نظامیان توانمندی‌های تهاجمی پیشرفته‌تری پیدا کرده‌اند از جمله در زمینه راکت‌های تاکتیکی دوربرد و دقیق. پیش از این گروه‌های نیابتی ایران از راکت‌های غیرهدایت‌شونده و جنگ‌افزارهای ابدایی (موسوم به قلعه کوب) که با استفاده از راکت‌های برد کوتاه پرتاب می‌شد استفاده می‌کردند و از فاصله چندکیلومتری پایگاه‌های آمریکایی را هدف قرار می‌دادند. امروزه پس از این‌که چندین سال ایران شبه‌نظامیان را برای مبارزه با داعش مسلح کرده است آن‌ها می‌توانند راکت‌های تاکتیکی دوربرد را از ده‌ها کیلومتر دورتر با دقت کافی برای هدف قرار دادن هر یک از تاسیسات آمریکایی در پایگاه‌های عراقی شلیک کنند.

اگر تهران گام بعدی را بردارد و همین نوع سلاح‌های هدایت‌شونده دقیق (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/if-iran-deploys-missiles-in-iraq-u.s.-israeli-response-options>) را که برای شورشیان حوثی در یمن فرستاده است (مثل موشک بدر-۱پ) به شبه‌نظامیان عراقی بدهد آنها قادر خواهند بود که نقاط معینی از تاسیسات آمریکایی را با دقت سه متر هدف قرار دهند. چنین سلاح‌هایی می‌تواند از وانت‌های شهری و از فواصل بسیار دورتری از توان راکت‌های ۱۰۷ میلی‌متری و ۱۲۲ میلی‌متری شلیک شود که برخلاف این راکت‌ها نیروهای آمریکایی توان شناسایی‌شان را در جریان آماده‌سازی آنها برای پرتاب نخواهند داشت. تهران توانایی حملات دوربرد دقیق‌اش را **هنگامی نشان داد** (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/irans-missile-attack-in-iraqi-kurdistan-could-backfire>) که درست همان اتاقی را هدف گرفت که مخالفان گرد ایرانی در روز ۸ سپتامبر ۲۰۱۸ در اقلیم کردستان عراق در آن جلسه داشتند.

یک گام مهم دیگر به سود گروه‌های نیابتی ایران استفاده از پهپادهاست. این سیستم‌ها را حالا می‌توان برای پایش الگوی حرکت آمریکایی‌ها در درون پایگاه‌ها و بیرون آنها تنظیم آتش در جریان بمباران‌ها و نیز انداختن مواد انفجاری بر تاسیسات آمریکایی (مثل مورد التنف در سوریه در ژوئن ۲۰۱۷) یا کوبیدن پایگاه‌های دفاع موشکی (مثل مواردی که در یمن دیده شده) به کار برد.

در عین حال پرسنل آمریکایی مستقر در عراق روزبه‌روز آسیب‌پذیرتر می‌شوند. مشاوران آمریکایی حالا در پایگاه‌های متنوع‌تر و گسترده‌تری فعالیت می‌کنند تا بتوانند به نیروهای ضدتروریسم عراق بهتر کمک کنند و این نیروها قادر شوند بر اساس اطلاعات محرمانه‌ای که در اختیار آنها قرار گرفته حملات به خانه‌های داعش را در مناطق روستایی انجام دهند. علاوه بر این با فرض اینکه عاملانی دنبال ربودن پرسنل آمریکایی باشند باید خاطرنشان کرد که این پایگاه‌ها کوچک‌تر هستند در مجاورت گروه‌های نیابتی ایران

توصیه‌های سیاست‌گذاری

دولت آمریکا با توجه به اطلاعات محرمانه قطعی و مفصلی که درباره موضوع دارد قویا معتقد است که ایران اخیرا به شبه‌نظامیان عراقی مثل کتابت حزب‌الله حرکت حزب‌الله النجبا و عصائب اهل الحق گفته است که برای درگیری آماده باشند این دستور ممکن است به خاطر این صادر شده باشد که احتمال دارد تنش میان ایران و آمریکا بعد از حملات به نفت‌کش‌های خلیج و تاسیسات خطوط نفتی در

هفته پیش بالا گیرد حملاتی که ظاهرا تحت حمایت ایران (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/rumors-of-war-responding-to-iranian-pushback-in-the-gulf>) رخ داده است هرچند عصائب اهل الحق گویا

حتی پیش از این هم برای حمله به نیروهای آمریکایی در حال آماده شدن بوده است هر چه پیش آید واشنگتن باید به تدابیر زیر برای تقویت موضع‌اش در عراق پیش از شدت یافتن دوباره تنش‌ها با ایران توجه کند:

- **ادامه ارسال پیام در سطح بالا** در روز ۸ می که مایک پومپئو وزیر خارجه سفری ناگهانی به عراق داشت پیام محکمی ارسال کرد که آمریکا در صورتی که مورد حمله گروه‌های شبه‌نظامی تحت حمایت ایران واقع شود از حق دفاع از خود استفاده خواهد کرد این سطح از التزام عملیاتی حیاتی است -عراق به یک شریک گفت‌وگوی آمریکایی در سطح بالا نیاز دارد تا بتواند همیشه جانب عراق را نگه دارد
- **تداوم صراحت بیان درباره پیامدها** بغداد پس از دریافت پیام پومپئو ظاهرا به ایران علامت داده است که از اقدامات بیشتر علیه پرسنل آمریکایی در عراق خودداری کند اما با توجه به پرتاب راکت در آخر هفته گذشته و کارنامه بلند تهران در اقدامات ایدایی واشنگتن باید همچنان این پیام را تقویت کند و اگر حمله شبه‌نظامیان در عراق منجر به تلفات آمریکایی‌ها شود یا آنقدر به مواضع آمریکایی نزدیک شوند که فراغت خاطر نیروها را بر هم زند آمریکا باید گروه مهاجم را هدف قرار دهد تا اعتبار خود را حفظ کند سوریه شاید مکان بهتری برای انجام چنین حملاتی از طرف آمریکا باشد چون کمتر تحریک‌آمیز است و با مشکل انتقادات عراقی‌ها نیز که حاکمیت ملی نقض شده روبه‌رو نخواهد شد (گروه‌های تحت حمایت ایران خیلی اوقات در هر دو کشور فعالیت می‌کنند). این اقدام مستلزم بررسی دقیق داده‌های مربوط به انتساب یک حمله به گروه معین است چون بعضی از گروه‌های شبه‌نظامی ممکن است مسؤولیت اتفاقات را به گروه‌های رقیب خود منتسب کنند
- **هشیاری در قبال بحران‌های تکرار شونده** طی دهه ۱۹۹۰ آمریکا گرفتار چندین بحران «فریب و عقب‌نشینی» شده بود که در آن صدام حسین مانع بازرسی‌های سازمان ملل می‌شد واشنگتن را تحریک به افزایش نیروهای اش می‌کرد و بعد عقب می‌نشست و کوتاه می‌آمد این اتفاق در آن زمان انرژی را تحلیل می‌برد و امروز هم تخلیه کارکنان غیرضروری از تاسیسات دیپلماتیک آمریکا -هر بار که تهران و گروه‌های نیابتی‌اش تهدید تازه‌ای می‌کنند- نیرو می‌برد و خسته‌کننده است چنین کاری فقط باعث اختلال در کار مسؤولین آمریکایی و سیستم می‌شود و در عین حال نفوذ آمریکا را هم تضعیف می‌کند حتی با توجه به حادثه سال ۲۰۱۲ بنغازی آمریکا باید آمادگی بسیار بیشتری پیدا کند تا در نقاط ناآرام منطقه «پناهگاهی در محل» و به صورتی آسوده داشته باشد - و منظور از طراحی استحکامات بسیار پرهزینه تاسیسات دیپلماتیک دقیقا همین بوده است اگر ظرفیت تحمل مخاطرات واشنگتن صفر باشد نمی‌تواند در میان متحدان اش اعمال نفوذ کند یا فشار حداکثری به دشمنان اش وارد کند
- **در نظر گرفتن استثنائاتی برای کردستان** گرچه موشک‌های ایرانی می‌توانند به اقلیم کردستان برسند و عوامل ایرانی ممکن است به آنجا دسترسی داشته باشند ولی همچنان این‌جا از هر نقطه دیگری در عراق امن‌تر است -و عمدتا دلیل اش این است که نیروهای امنیتی اقلیم کردستان شبه‌نظامیان تحت حمایت ایران را در میان خودشان ندارند به این ترتیب اگر تخلیه نیروهای آمریکایی در هر جای دیگری اجتناب‌ناپذیر شود واشنگتن باید موقعیت نیروهایش را در اقلیم کردستان کاملا دست‌نخورده باقی بگذارد این درس عبرت ارزشمندی برای بغداد خواهد بود که بدانند چطور از حضور آمریکایی‌ها حفاظت کند
- **به اشتراک گذاشتن اطلاعات محرمانه** اگر واشنگتن باخبر باشد که شبه‌نظامیان گروه معینی در حملات دست دارند باید اطلاعات محرمانه خود را به طور گسترده از جمله در عرصه عمومی به اشتراک بگذارد به همین ترتیب اگر موشک‌های تاملین شده از سوی ایران در عراق وجود داشته باشد شواهد و مدارک اش را باید با مقامات عراقی به بحث گذاشت -و بعد اگر معلوم شود کانال‌های پشت پرده خاصیتی ندارند این‌ها را به طور علنی مطرح کرد واشنگتن هرچقدر مستندات بیشتری نشان بدهد رقبا و شرکایش در عراق موقع نقض خطوط فرمز بیشتر درک می‌کنند که آمریکا توان این را دارد که بگوید کجا خطوط فرمزش نقض شده است منابع اطلاعات محرمانه و روش‌های به دست آوردن آنها را همچنان می‌توان طی چنین افشاگری‌هایی پنهان نگاه داشت و منابع آن‌هایی را هم که نمی‌توان مخفی کرد خیلی اوقات به هر تقدیر برای مسؤولان ایرانی شناخته شده هستند

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲

Farzin Nadimi

(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

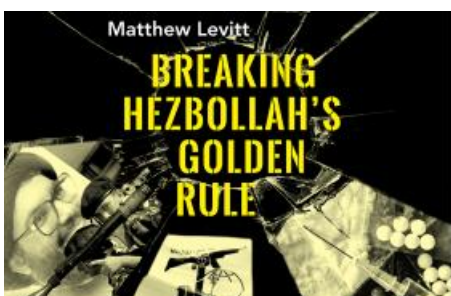
BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریه ۲۰۲۲

Simon Henderson

(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲

Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

REGIONS & COUNTRIES

عراق (fa/policy-analysis/raq/)

ایران (fa/policy-analysis/ayran/)